

Lina Pliško

Pula

FONOLOŠKI I MORFONOLOŠKI OPIS MJESNOGA GOVORA KRNICE

UDK: 811.163.42'282.2'34'36 (497.5 Krnica)

Rad primljen za tisak 18.07.2003.

Čakavska rič, Split, 2003.

Izvorni znanstveni članak

Original scientific paper

Recenzenti: Josip Lisac, Joško Božanić

Članak opisuje mjesni govor Krnice na fonološkoj i morfonološkoj razini.

Analiza jezičnoga korpusa prikupljenog terenskim istraživanjem na navedenim jezičnim razlučnicama pokazala je da mjesni govor Krnice po svojim determinantama pripada jugozapadnom istarskom ili štakavsko-čakavskom dijalektu.

Krnica, tipično ribarsko i agrarno mjestašće, nalazi se na jugoistočnoj obali hrvatske Istre.

Prema povijesnim izvorima, preci današnjih Krničana su se zajedno sa svojim svećenikom Ivom Buršićem, u vrijeme velikih migracijskih kretanja (početkom 16. stoljeća) bježeći pred Turcima, doselili na ove prostore iz Arbanasa (Zadar). Prema posljednjoj teritorijalnoj podjeli (1990.) pripada općini Marčana. U Krnici živi 296 stanovnika.

Mjesni govor Krnice u dijalektološkoj literaturi

Jezični sustav kojem pripada krnički govor u dijalektološkoj literaturi nije nepoznanica, djelomice je u naznakama skiciran u radovima nekolicine istraživača istarskih govora.

Prvo, temeljitije istraživanje govora u Istri, proveo je godine 1916. Josip Ribarić, i to za potrebe svoje doktorske disertacije, koja zbog ratnih neprilika nikada nije bila obranjena.

Ova je radnja pod naslovom *Razmještaj južnoslovenskih dijalekata na poluotoku Istri* objavljena tek 1940. godine. Prema njegovoj klasifikaciji istarskih slavenskih govora, govor Krnice pripada *štokavsko-čakavskom prelaznom dijalektu Slovinaca*.

Tijekom 1928. godine poljski se lingvist *Mieczysław Małecki* uputio u Istru s nakanom da popiše "sve glavne crte svih istarskih govora" koji su se našli poslije Prvoga svjetskog rata u "najvećoj opasnosti zbog uporne italijanizacije".¹ Rezultate istraživanja objavio je 1930. godine u raspravi *Przegląd słowiańskich gwar Istrii*. U toj je raspravi govor Krnice pridružio *štokavskoj grupi govora, vodnjanskoga tipa*.

Pavle Ivić (1956., 1958., i 1963.), *Radosav Bošković* (1953.) i *Ivan Popović* (1953.) su ovaj tip govora razvrstali u *štokavske govore*.

Godine 1964., ponukan referatom Pavla Ivića, održanom na kongresu jugoslavenskih slavista u Ohridu 1963. godine pod naslovom *O klasifikaciji srpskohrvatskih dijalekata*,² smatrajući netočnim određivanje štokavskoga područja u Istri, *Mate Hraste* odlazi u jugozapadnu Istru sa zadatkom "da utvrdi koliko je točno određivanje štokavskoga područja u Istri i koliko se uopće u Istri govori štokavski".³ U istraživanju je obišao 22 mjesta jugozapadne Istre, među kojima je bila i Krnica. U Krnici mu je obavijesnik bio, tada šezdesetjednogodišnji, *Ivan (Ive) Buršić*.

Na kraju provedenih istraživanja zaključio je:

"Na osnovi utvrđenih činjenica jasno je da govori jugozapadne Istre, osim Premanture i susjednih zaseoka nisu štokavski, nego čakavsko-štokavsko-ikavski s pretežnim brojem čakavskih osobina".⁴

Prema recentnijoj, *Brozovićevoj*⁵ klasifikaciji dijalekata čakavskoga narječja mjesni govor Krnice pripada *jugozapadnom istarskom ili štokavsko-čakavskom dijalektu*. *Dalibor Brozović* navodi da je ovaj dijalekt "migracijski ikavski dijalekt s prvotnim staništem u Dalmaciji, prvotno prijelaznoga štokavsko-čakavskoga tipa, sa zamjenicom ča i sa skupinama št i žd, ali za seobe i u Istri čakaviziran".⁶

Pri opisu mjesnoga govora Krnice krenula sam od *Hrastinih* i *Ribarićevih* opisa ovoga sustava, te inspirirana metodologijom u analizi jezične strukture *Balotinih pjesama Ive Lukežić* izradila terenski upitnik i izvršila ispitivanje. Prikupljen jezični materijal obradila sam i prikazala na fonološkoj i morfonološkoj razini otkrivajući pritom njegovu višeslojnost karakterističnu za doseljeničke govore jugozapadne Istre.

Moj je obavijesnik bio gospodin *Ivan (Nino) Čadro* rođen 1934. godine.

¹ M. Małecki: Slavenski govori u Istri, *Jadranski kalendar*, Izdanje konzorcija lista Istra, Zagreb, 1935., str. 24.

² Referat je tiskan u časopisu *Književnost i jezik*, god. X., br. 1. str. 25-37.

³ M. Hraste: *Govori jugozapadne Istre*, JAZU, Zagreb, 1964., str. 6.

⁴ Isto, str. 26.

⁵ V. D. Brozović i P. Ivić: *Jezič, srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*, Jugoslavenski leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb, 1988., str. 88.

⁶ Isto, str. 88.

1. FONOLOŠKE OSOBITOSTI

1.1. Jezične značajke koje odaju višeslojnost govora Krnice

1.1.1. U govoru Krnice refleks 'jata' /ě/ je ikavski s rijetkim primjerima ekavskog. Ikavski refleks je dosljedno proveden u leksičkim i gramatičkim morfemima.

a) U leksičkim morfemima: *dica*, *čovik*, *lipo*, *dvisto*, *stina*, *vitar*, *cviće*, *snig*, *miriti*, *crikva*, *rizati*, *vrime*, *zmiri*, *gori*, *mih*, *pritočiti*, *prociditi*, *plisan*,

b) U gramatičkim morfemima: Dsg. *ženi*, Dsg. *sestri*, Lsg. *u kući*, Gpl. u pridjeva: *bilih*.

Ekavski refleks je prisutan u malom broju leksema: *delo*, *delalo*, *seno*, *venac*, *pokle*, *vetica*.

U mjesnom govoru Krnice prisutan je i relikat starog prijeglasa 'jata' /ě/ na početku riječi i iza vokala: *prija* < *priě*, *jadro* < *ědro*, *jadriti* < *ědriti*.

Ikavski refleks 'jata' imaju govori štokavskoga-ikavskog dijalekta i govori južnoga čakavskog dijalekta.

1.1.2. Praslavenska konsonantska skupina /*dĭ/ i starohrvatska /dĕj/ u govoru Krnice realizira se troslojno kao /j/, /ž/ i /d/:

- (općečakavski refleks) /*dĭ/, /dĕj/ > /j/: *tuji*, *tuja*, *tujina*, *grajan*, *grajanski*, *grajanka*;

- (specifičan refleks jugozapadnoga istarskoga dijalekta) /*dĭ/, /dĕj/ > /ž/: *trži*, *mež*, *slaži*, *glazi*, *mež tin*;

- (specifičan štokavski refleks) /*dĭ/, /dĕj/ > /d/ samo u primljenicama: *anđea*, *đaketon*, *dir*.

1.1.3. Praslavenska konsonantska skupina /*skĭ// i starohrvatska /skĕj/ u govoru Krnice dvojako se realizira, kao:

- (specifičan štokavski refleks) /*skĭ//, /skĕj/ > /št/: *ugnjište*, *štucati*, *štipati*, *klišta*, *kosište*, *strnište*, *natašte*;

- (štokavski i čakavski refleks) /*skĭ//, /skĕj/ > /šč/: *išće*, *stišće*.

U recentnoj dijalektološkoj literaturi D. Brozović govore s realizacijom /*skĭ//, /skĕj/ > /št/ naziva štakavskima, a one u kojima se praslavenska konsonantska skupina /*skĭ//, i starohrvatska /skĕj/ jotacijom realizira kao /šč/ - šćakavskima. U mjesnom govoru Krnice prevladava odraz /*skĭ//, /skĕj/ > /št/, pa prema tomu refleksu pripada štakavsko-čakavskim govorima jugozapadne Istre.

1.1.4. Rezultat jotacije konsonantske skupine /*zġ/ > /zġj/ > /žd/ u govoru Krnice sačuvao se u imenica *moždeni* i *daž*: Gsg. *dažda*, Dsg. *daždu*, Lsg. *daždu*, Isg. *daždon* te glagolu *dažditi* izvedenom od imenice.

Praslavenska konsonantska skupina /žd/ kao rezultat jotacije javlja se osim u štokavskim štakavskim govorima i u jugozapadnom istarskom dijalektu.

1.1.5. Starojezični prijedlog /*vb/ > /vĕ/ u mjesnom govoru Krnice realizira se:

- kao samostalan prijedlog /*vb/ > /vĕ/ > /u/ (srednjočakavski i južnočakavski te štokavski refleks): *u hižu*, *u boški*, *u boci*;

- u prefikslnim složenicama /*vʔ/ > /vʔ/ > /u/ (srednjočakavski i južnočakavski refleksi): *unuka, unuk, udovica, udovac, ustati, udriti, užina, ustali, usrid*;

- /*vʔ/ > /va/ kao prefiks složenice u mjesnom govoru Krnice samo u primjerima: *vajk(a), Vazan, vazmeni*.⁷

- reducirano prefikslna /*vʔ/ > /vʔ/ > /-Ø/ (sjevernočakavski refleksi): *zgojena, troba*.

1.2. Općečakavske jezične značajke

1.2.1. Prednji nazalni vokal /e/ mogao se u čakavskom narječju reflektirati kao /a/ iza palatala, a kao /e/ u ostalim pozicijama. Oba su ova refleksa prisutna u govoru Krnice. Prvi, /e/ > /a/ sačuvan je u primjeru imenice *jazik* (*jezik b > jezik / jazik*) i u osnovi glagola (*jēti > jati*) *zajati*, a refleksi /e/ > /e/ u mnogobrojnim primjerima: *meso, ječmik, žedan, pet, deset, govedo*.

1.2.2. Oblici zamjenice *čb > ča

- Upitna i odnosna zamjenica za neživo (u značenju 'što') glasi *ča* < *čb;

- Neodređena zamjenica (u značenju 'ništa') glasi *niš* (< *ni+čb);

- Ovoj neodređenoj zamjenici svojstveni su stari oblici osnove zamjenice *čb > ča u Gsg. *ničesa*, Isg. z *ničeson*;

- Neodređena zamjenica (u značenju 'nešto') glasi *ništo* (< *ni+čb+to);

- Upitna i odnosna zamjenica za značenje 'živo' glasi: *čigov, čigova, čigovo; ničigov, ničigova, ničigovo*; a tako i za neodređene zamjenice s ovom prefigurane: *svačigov, svačigova, svačigovo*.

- Veznik *jer* ima oblik *zaš* (< za+čb) koji je podrijetlom sraslica prijedloga s oblikom akuzativa zamjenice *ča*.

Svi se navedeni oblici zamjenica nalaze samo u govorima čakavskog narječja i na cijelom čakavskom području, stoga su općečakavske pojave.

1.2.3. Čakavske pune vokalizacije starojezičnoga poluglasa u "slabom" položaju u mjesnom govoru Krnice realiziraju se u sljedećim primjerima:

- u zamjenice *ča* (< čʔ < *čb)

- u starojezičnom prijedlogu *va* (< *vʔ) koji se javlja kao prefiks u složenicama: *Vazan, vazmeni*

- u imenice *malin* (< *mʔlinʔ) i njezinim izvedenicama *malinar*

- u primjeru *maša* (< *mʔša), *mašiti*

- u prijedlogu *kadi* (< *kʔde) i

- u instrumentalu zamjenice *ja - s namon* < *manon* < *mʔnojo.

⁷ Starojezični prijedlog /*vʔ/ > /vʔ/ > /va/ kao prefiks složenica (*vavik, Vazam, vazmeni, važgat* ...) javlja se i u srednjočakavskim govorima. (v. Lukežić, I.: Govori Klane i Studene, str. 26; Lukežić, I. i M. Turk: Govori otoka Krka, str. 78).

1.2.4. U govoru Krnice zabilježeni su i primjeri koji pokazuju tendenciju za rasterećenjem napetih rubnih zona sloga koje su :

- općejezične pojave, na početnom dijelu sloga: *tič, šenica* i
- općečakavske na dočetnom dijelu sloga: *daž (< dažd), jeno, jena, jene (< jed-no, jed-na, jed-ne), svejeno (< svejed-no), nideri, svaderi (< nig-deri, svag-deri).*

1.3. Akcenatski inventar, distribucija i sustav te njegov evolutivni stadij

Inventar jedinica čine tri naglaske: /ǎ/, /â/, /ã/; nenaglašene duljine /ā/ i nenaglašene kraćine /ǎ/.

Distribucija jedinica:

- Kratkosilazni naglasak /ǎ/

U početnome slogu u riječi: *băčve, dŭga, hlĕma, ōbruč, păuk, rŭčkon, vĕliki, škăkavci.*

U središnjemu slogu u riječi: *borgŏnja, brentĭca, golĕda, kŏčĕti, maštĕja, mladĭce, vĕzĕti, malvažĭja, razrĭdĭti.*

U dočetnomu slogu u riječi: *lambĭk, merlŏt, pinŏt* (moguć je samo u zatvorenom slogu, zbog ograničenja distribucije toga akcenta na otvorenu ultimom s koje je povučen).

- Dugosilazni naglasak /â/

Na početnome slogu: *grŏje, lôze, plĭsan, tŏnda, brŏmbolo.*

Na središnjemu slogu: *bevânda, pocĭnĕana, škâlĭne, španjŏle, štanjâda, ufašâna.*

U dočetnomu slogu: *prešâ, pritĕkâ, unŏ; bocŭn, kolâr, terân, ŭtŏr.*

Nema ograničenja ni za jedan položaj: na starim je mjestima /ǎ/ : /â/ akcent. Sustav je prethodno prošao proces: /ǎ/ > /â/ u svim položajima, sporadično su sačuvani primjeri poput: *brĕnta, šŭplji*, gdje je /ǎ/ na starome mjestu.

- Čakavski akut /ã/ javlja se sustavno na novim distribucijskim mjestima, na penultimi na koju je povučena silina (samo) s otvorene ultime:

Primjeri s kratkom penultimom prije pomaka: *dobrŏ, takŏ, visokŏ > dŏbro, tĕko, visŏko.* Na novome mjestu javlja se /ã/ akcent iako je penultima bila kratka; to je *kanovaĕki akcent.*

Primjeri s dugom penultimom prije pomaka: *frmentŭnĕ, kantĭri, savijĕĕi, vĭnŏ < frmentŭna, kantĭri, savijĕĕi, vĭno* (samo je jedan primjer da je /ǎ/ povučen na prednaglasnu duljinu sa zatvorene ultime: *lijĕk > lijĕk* (drugih nema pa se ne može utvrditi je li posrijedi pravilo ili slučajnost). Realizacija /ã/ na prednaglasnoj duljini nakon pomaka regularna je pojava.

- Nenaglašena duljina /ā/ javlja se samo ispred /ǎ/ i /â/: *pritĕkâ, razrĭdĭti* i sl., a nenaglašena kraćina /ǎ/ nema ograničenja.

- Evolutivni stadij

Današnji akcenatski sustav mjesnoga govora Krnice noviji je sustav s parcijalnim pomakom siline s /ǎ/ akcenta s otvorene ultime na prednaglasnu kraćinu i na prednaglasnu duljinu. Na novim se mjestima realizira uvijek /ã/ akcent, pa je sustav *noviji troakcenatski.*

1.4. Ostale jezične značajke

1.4.1. Fonem /l' / je u govoru Krnice neizmijenjen: *zemlja, ljubav, ljudi, pljukati, pekljati, ulje, polje, učitelj*.

1.4.2. Preinake nepravne inicijalne konsonantske skupine /t' / (*dđči > *t'ci*) i /ht / (*hčteti*) u pravu: /šć / i /st /, potvrđuju se u paradigmi imenice *šći* i glagolskom pridjevu radnom glagola *stiti*: *stija, stila, stilo*.

1.4.3. Ograničenje distribucije fonema /v / ispred slogotvornog /r / zabilježio je Ribarić u svojoj raspravi. Ova je pojava prisutna u većini sjevernočakavskih govora. U mjesnom govoru Krnice zabilježena je u glagola: *strdnuti, črčati, srbiti*; u imenica: *sraka, četrtak, črčak, rebac*; u rednih brojeva: *četrti*; u pridjeva: *trd*.

1.4.4. U značajke ovog jezičnog sustava mogu se ubrojiti i sustavna zatvaranja kratkih vokala /e / i /o / izvan akcenta, najčešće ispred akcenta. U govoru Krnice, kada se kratki vokal /o / nađe ispred akcenta, prelazi u /u /: *uni, una, uno, unega, unima, uvi, uvega, uvo, ublog, ubeća, ubećala, ustati, unako, utac, ugnjište, uprostiti*.

1.4.5. Fonetska neutralizacija, prijelaz završnoga nastavačnog /-m / > /-n / pojava je koja karakterizira sve sustave duž jadranske obale i pripada tzv. adrijatizimima. Do zamjene /m / u /n / dolazi samo u gramatičkom morfemu kada ta pojava ne ugrožava značenje (*govorin, vidin, gledan, crnen, ninemu, noven, svojen*). Kada je /m / na kraju osnove, ostaje neizmijenjeno (*dim, kum, grm*).

U mjesnom govoru Krnice debilabijalizacija završnoga nastavačnog /-m / > /-n / zabilježena je u 1. l. sg. prezenta: *iman, čujen, kušeljan, gren, čujen*; u Isg. imenica i zamjenica: *s klobukon, s kosiron, s tobon, s namon*; u 1. l. sg. za tvorbu kondicionala: *bin*.

1.4.6. Glasovi [č] i [ć] u govoru Krnice artikuliraju se jednako - kao tzv. "srednje č".⁸

1.4.7. U osobitosti krničkoga mjesnoga govora može se pribrojiti i disimilacija konsonantskih skupova /mn / i /mñ / . U prvom slučaju dolazi do disimilacije prvoga člana skupa, kao *gumno > guvno, sedamnaest > sedavnajst*, a u drugom disimilira drugi član, npr. *sumnjati > sumljati, dimnjak > dimljak*.

1.4.8. Praslavenska se konsonantska skupina /čr / očuvala u govorima kajkavskoga i čakavskoga narječja, pa tako i u govorima jugozapadne Istre, kojima pripada govor Krnice.

Sjevernočakavska realizacija /čr / zabilježena je u primjerima: *črljiv, črv, črivo, črčak, črhulja*, a južnočakavska i štokavsko-štakavska u primjerima: *crn, crno, crnije, crleno, crlena*.

2. MORFONOLOŠKE OSOBITOSTI

2.1. Finalno slogovno /-l / izgubljeno je na završetku unutrašnjeg sloga: *doce, bona, koci*; na završetku osnove u imeničkih riječi i priloga: *kota, anđea, vrta, veseja*; i u jednini muškog roda glagolskih pridjeva radnih: *čuja, drža, ima, pita, vika, zna, torna, tuka, zgubija, škrpela, pasa, lija, uzeja, uboja*.

⁸ Milan Moguš ovako opisuje "srednje č": "Moglo bi se reći da pri izgovoru toga glasa vrh jezika vrlo slabo dodiruje prednje alveole i gornje zube, dakle je negdje na pola puta između donjih zuba (što je karakteristično za štokavsko č) i uzdignutog položaja prema alveolama (što je karakteristično za ć)." (Čakavsko narječje, str. 65).

2.2. Prijevojni oblici s likom /e/ u osnovama glagola *krasti/kresti* i *rasti/resti* tipični su za govore južnih provenijencija. U mjesnom govoru Krnice prevladava prijevojni lik s *e* u korijenskome morfemu glagola *kresti* i *resti* te u njihovih oblika *ukresti*, *ukrela*, *uresla*, *zaresla*, *prireslo*. Ovakav je prijevojni lik i u imenice *rebac* ('*vrabac*').

2.3. U mjesnom govoru Krnice upitna i odnosna zamjenica za značenje 'živo' *koji*, *koja*, *koje* ima kontrahirani oblik *ki*, *ka*, *ke*. Ovakav je oblik karakterističan i za sjevernočakavske govore.

Ki je danas dan?

Neka plati uni *ki* je popija.

Ka ti je to rekla?

U *ken* misecu?

2.4. Present glagola *ići* javlja se s okrnjenom i neokrnjenom osnovom *gred-/gre-* i glasi: *gren*, *greš*, *gre*, *gremo*, *grete*, *gredu*. Ovakva je realizacija tipična za sjevernočakavske govore.

2.5. Osnova praslavenskoga glagola **idti* u infinitivu glagola dolazi s konsonantskom skupinom /-jt/: *ubajti*, *najti*, *dojti*, *pojti* (što je južnočakavska osobitost), a u prezentu /-jd-/: *dojde*, *najde*, *ubajde*, *zajde*, *ujde*, *pojde* (što je općečakavska pojava). U obliku osnove glagolskog pridjeva radnog ovoga glagola vidljivi su relikti stare zakonitosti po kojoj riječ nije mogla otpočinjati (određenim) vokalom pa u krničkom govoru glasi: *poša*, *pošla*, *pošlo*.

2.6. Odraz praslavenske skupine **vʱsb-* u osnovi neodređene zamjenice kao /sv-/ zabilježen je u primjerima: *svi*, *svaki*, *svejeno*, *svu*, *svega*, *svačemu*, *svih*, *sva*. Ovakvu realizaciju nalazimo u južnočakavskih govora.

Svaki dan pada daž.

Svi je potan.

Od *svih* ima strah.

2.7. Prilog *opet* u Krnici glasi *joped*, s otvrdlom *j*-protezzom i zvučnim finalnim /d/.

Joped nisi ija.

Želin vas *joped* vijti.

2.8. Oblici pokaznih zamjenica u govoru Krnice su bez sekundarnog naveska: za zamjenicu *taj* rabi se oblik *ti*, *ovaj* - *uvi*, *onaj* - *uni*. Oblik zamjenice *taj* - *ti* karakterističan je za južnočakavske govore.

2.9. U prezentskoj osnovi glagol *moći*, koji dolazi od osnove praslavenskoga glagola **mogti*, javlja se s rotacizmom / intervokalno /ž/ > /r/: *moren*, *moreš*, *more*, *moremo*, *morete*, *moru*. Rotacizam je općečakavska jezična pojava. Nalazimo ju jednako u južnočakavskim, ali i u mnogim zapadnijim štokavskim govorima.

Pomori mi.

Oni mi vajak *pomoru*.

Ne *moren* dojt.

2.10. U govoru Krnice provodi se analoška palatalizacija što je vidljivo iz zabilježenih primjera u 3. licu pl. prezenta glagola: *reću*, *viću*, *siću*, *miću*, te u obliku imperativa:

Reči / Rečite naglas.

Speči kruh!

Posiči bošku!

Provođenje analoške palatalizacije u 3. l. pl. prezenta karakteristično je za sjevernočakavske govore.

2.11. Sibilizacija je dokinuta kao morfonološka kategorija u imenica.

Svidoki su te vidili.

Junaki se na fati poznaju.

Naresli su kozi *rogi*.

2.12. Prijedlog *iz* u govoru Krnice realizira se u nereduciranom obliku kada dolazi samostalno: *iz konobe, iz vina, iz Pule, iz mora, iz igle*. U glagolskim složenicama ima reducirani oblik pa glasi: *zgor, zlomija, spraznija, stuka*. U reduciranim oblicima *spraznija, stuka* (< *izpraznija, iztuka*) dešava se jednačenje po zvučnosti, zvučno *z* ispred bezvučnih *p, t* prelazi u *s*.

Zgubija san šolde.

Skopa san kumpir.

Kada se prijedlog *s* nađe u vezi s riječju koja počinje sonantom izjednačuje se sa *z*: *z veslon, z vlakon, z mlikon, z ribon*. Kao *s* se realizira u primjerima: *s klobukon, s kosiron, s tobon*, kada je u vezi s riječju koja počinje šumnikom.

2.13. Zanimjani oblici prezenta glagola '*imati*'⁹ u mjesnom govoru Krnice imaju sjevernočakavski odraz i glase:

1. niman	1. nimamo
2. nimaš	2. nimate
3. nima	3. nimaju

a prezenta glagola '*biti*':¹⁰

1. nisan	1. nismo
2. nisi	2. niste
3. ni	3. nisu.

⁹ Zanimjani oblici prezenta glagola *imet* nastali su kada je prevladala artikulacija "drugoga samoglasnika dvovokalne sekvencije koja podliježe stezanju (*ne+imaš > neimaš > nimaš*)" (v. Lukežić, I.: Govori Klane i Studene, str. 101). Mogućnosti su stezanja na prvi vokal (*nemaš*) i na drugi (*nimaš*). Stezanje na prvi vokal (*nemaš*), karakteristično je za srednjočakavske, južnočakavske i štokavske govore, a stezanje na drugi vokal osobitost je sjevernočakavskih govora.

¹⁰ Realizacija zanimjanoga prezenta pomoćnoga glagola '*biti*' okrnjena sloga – *nīs*, osobitost je sjevernočakavskih i kajkavskih govora, a neokrnjeni oblik *nisan*, koji smo zabilježili u Krnici, južnočakavskih, srednjočakavskih i štokavskih govora.

Niman vrimena.

Uni ki bi ča valjali, tih *ni*.

Tovari više *ni*.

Nisan bija poli vas.

3. Zaključak

Analiza prikupljenoga jezičnog korpusa posebno koncipiranim upitnikom i snimljenim razgovorom s izvornim govornikom pokazala je da je mjesni govor Krnice višeslojno strukturiran. U njemu interferiraju općečakavske jezične osobitosti s osobitostima štakavsko-štokavskih govora, sjevernoga čakavskog, srednjočakavskoga i južnoga čakavskog dijalekta te jugozapadnoga istarskog dijalekta. Ovakva je višeslojnost karakteristična za doseljeničke govore koji su tijekom migracija dolazili u kontakt s govornicima drugih govora ili dijalekata.

Prema navedenim osobitostima mjesni govor Krnice po recentnoj Brozovićevoj klasifikaciji dijalekata čakavskoga narječja pripada skupini jugozapadnih istarskih ili štakavsko-čakavskih govora.

Literatura:

1. BROZOVIĆ, Dalibor i Pavle IVIĆ: *Jezik srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*, Jugoslavenski leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb, 1988.
2. HRASTE, Mate: *Govori jugozapadne Istre*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1964., str. 5-36.
3. LUKEŽIĆ, Iva: *Jezična struktura u Balotinim pjesmama*, Susreti na dragom kamenu 1988., Pula, 1988., str. 249-270.
4. LUKEŽIĆ, Iva: *Govori Klane i Studene*, Libellus, Crikvenica, 1998.
5. LUKEŽIĆ, Iva i Marija TURK: *Govori otoka Krka*, Libellus, Crikvenica, 1998.
6. MAŁECKI, Mieczysław, *Przegląd słowiańskich gwar Istriji*, Polska akademja umjętności, Krakow, 1930.
7. MAŁECKI, Mieczysław: *Slavenski govori u Istri*, Jadranski kalendar, Izdanje konzorcija lista Istra, Zagreb, 1935., str. 24.
8. MOGUŠ, Milan: *Čakavsko narječje*, *Fonologija*, Školska knjiga, Zagreb, 1977.
9. RIBARIĆ, Josip: *Razmještaj južnoslovenskih dijalekata na poluotoku Istri*, Srpski dijalektološki zbornik 9, Beograd, 1940., str. 1-207.
10. ŠIMUNOVIĆ, Petar: *Mozaik istarskih govora*, Istra 3-4 (1985.), str. 66-72, Istarska naklada, Pula

PHONOLOGIC AND MORPHONOLOGIC DESCRIPTION OF THE LOCAL
SPEECH OF KRNICA

Summary

The article describes the characteristics of the speech of Krnica based on phonologic and morphonologic characteristics. Research on site have shown that the local speech of Krnica belongs to the south-western Istrian or Štokavian-Čakavian dialect.

LA DESCRIZIONE FONOLOGICA E MORFONOLOGICA DELLA PARLATA
LOCALE DI KRNICA

Riassunto

Il saggio offre la presentazione della parlata di Carnizza sulla base dell'indagine fonologica e morfologica.

La ricerca sul campo ha dimostrato che la parlata di Carnizza appartiene ai dialetti dell'Istria sud occidentale o stakavo-cakavi, così come sono stati definiti da Dalibor Brozović.

Podaci o autoru:

Dr. sc. Lina Pliško, asistent za Dijalektologiju hrvatskoga jezika na Filozofskom fakultetu u Puli, I. M. Ronjgova 1, kućna adresa: Krležina 5, 52100 Pula, tel. 052-506-719.